

MARCH -2025(TS)

PREVIOUS PAPERS

IPE: MARCH-2025 (TS)

Time : 3 Hours

గణితశాస్త్రం- 2A

Max.Marks : 75

సెక్షన్-ఎ

- I ఈ క్రింది అన్ని అతిస్వల్ప సమాధాన ప్రశ్నలకు సమాధానం వ్రాయండి: 10 × 2 = 20
- $(a + ib)^2 = x + iy$ అయిన $(x^2 + y^2)$ విలువను కనుగొనుము
 - $\text{Arg } \bar{z}_1, \text{Arg } z_2$ లు $\pi/5, \pi/3$ అయిన $\text{Arg}(z_1) + \text{Arg}(z_2)$ ను కనుగొనుము.
 - A, B, C లు త్రిభుజం యొక్క కోణాలు మరియు $x = \text{cis}A, y = \text{cis}B, Z = \text{cis}C$ అయితే xyz విలువను కనుగొనుము.
 - x యొక్క ఏ విలువలకు $x^2 - 5x - 14$ ధనాత్మకమగును?
 - $4x^3 - 6x^2 + 7x + 3 = 0$ మూలాలు α, β, γ అయితే $\alpha\beta + \beta\gamma + \gamma\alpha$ మూలాలు కనుక్కోండి.
 - $(n+1)P_5 : nP_5 = 3 : 2$ అయిన n కనుగొనుము.
 - INTERMEDIATE పదంలోని అక్షరాలను అమర్చడం ద్వారా వచ్చే ప్రస్తారాల సంఖ్య కనుగొనుము.
 - $(3-4x)^{3/4}$ పదానికి ద్వీపద విస్తరణలు చెల్లుబాటయ్యేటట్లు x విలువ కంటే సమితి E ని కనుక్కోండి.
 - 6, 7, 10, 12, 13, 4, 12, 16 అనే దత్తాంశానికి మధ్యగతం నుంచి మధ్యమ విచలనాన్ని కనుక్కోండి.
 - యాదృచ్ఛికంగా ఎంపిక చేసిన ఒక వ్యక్తికి ఎడమచేతి వాటం (రాందానికి సంబంధించి) ఉండే సంభావ్యత 0.1. పది (10) మంది వ్యక్తుల సముదాయంలో ఒకరికి ఎడమచేతి వాటం ఉండే సంభావ్యత ఎంత?

సెక్షన్-బి

- II క్రింది వాటిలో ఏవేని ఐదు స్వల్పసమాధాన ప్రశ్నలకు సమాధానం వ్రాయండి. 5 × 4 = 20
- ఆర్గాండ్ తలంలో $2 + i, 4 + 3i, 2 + 5i, 3i$ అనే సంకీర్ణ సంఖ్యలు సూచించే బిందువులు ఒక చతురస్రమును ఏర్పరుచునని చూపుము.
 - $\frac{x+2}{2x^2+3x+6}$ సమాసం వ్యాప్తిని నిర్ణయించండి.
 - 'PRISON' పదంలోని అక్షరాలతో ఏర్పడే 6 అక్షరాల పదాలన్నింటినీ నిఘంటువులోని క్రమంలో అమరిస్తే (పునరావృతం లేకుండా) ఆ క్రమంలో "PRISON" పదం యొక్క కోటిని కనుక్కోండి.
 - ఆరుగురు భారతీయులు, 5గురు అమెరికా దేశస్థుల నుంచి 5 గురు సభ్యులున్న కమిటీని, ఆ కమిటీలో భారతీయుల సంఖ్య పెద్దదిగా ఉండేలా ఎన్ని రకాలుగా ఎంచుకోవచ్చు?
 - $\frac{x^3}{(x-a)(x-b)(x-c)}$ ను పాక్షికభిన్నాలుగా విడగొట్టండి.
 - ఒక గుర్రపుపందెంలో A, B, C అనే మూడు గుర్రాలు పోటీపడుతున్నాయి. వీటిలో A గెలిచే సంభావ్యత B గెలుపు సంభావ్యతకు రెట్టింపు, B గెలిచే సంభావ్యత C గెలుపు సంభావ్యతకు రెట్టింపు అయితే A, B, C ల గెలుపు సంభావ్యతలెంత?
 - 75% సందర్భాల్లో A నిజం మాట్లాడతాడు, B, 80% సందర్భాల్లో నిజం మాట్లాడతాడు. ఒక సంఘటన గురించి వారు చెప్పే విషయం పరస్పరం విభేదించడానికి సంభావ్యత ఎంత?

సెక్షన్-సి

III. క్రింది వాటిలో ఏవేని ఐదు దీర్ఘసమాధాన ప్రశ్నలకు సమాధానం వ్రాయండి.

5 × 7 = 35

18. n ధనపూర్ణాంకం అయితే, $(1+i)^{2n} + (1-i)^{2n} = 2^{n+1} \cos(n\pi/2)$ అని చూపండి.

19. -3 తో మార్పు చెందిన $x^5 - 4x^4 + 3x^2 - 4x + 6 = 0$ సమీకరణం మూలాల విలువలు మూలాలుగా గల బహుపది సమీకరణాన్ని కనుక్కోండి.

20. $(1+x)^n$ ద్వీపద విస్తరణలో 4 వరస పదాల గుణకాలు వరుసగా a_1, a_2, a_3, a_4 అయితే $\frac{a_1}{a_1+a_2} + \frac{a_3}{a_3+a_4} = \frac{2a_2}{a_2+a_3}$ అని చూపండి.

21. $x = \frac{1.3}{3.6} + \frac{1.3.5}{3.6.9} + \frac{1.3.5.7}{3.6.9.12} + \dots$, అయితే $9x^2 + 24x = 11$ అని చూపండి.

22. క్రింది విభజనానికి మధ్యమం నుంచి మధ్యమ విచలనాన్ని కనుక్కోండి.

x_i	2	5	7	8	10	35
f_i	6	8	10	6	8	2

23. I, II, III అంకెలను కలిగిన మూడు పెట్టెలలో కింది విధంగా బంతులు ఉన్నాయి.

ఒక పెట్టెను యాదృచ్ఛికంగా ఎంపిక చేసి, దాని నుంచి ఒక బంతిని తీశారు.

అది ఎర్రనిది అయితే, అది పెట్టె II నుంచి తీయగల సంభావ్యతను కనుక్కోండి.

	తెల్లనివి	నల్లనివి	ఎర్రనివి
I	1	2	3
II	2	1	1
III	4	5	3

24.

$X = x_i$	-3	-2	-1	0	1	2	3
$P(X = x_i)$	1/9	1/9	1/9	1/3	1/9	1/9	1/9

అనేది ఒక యాదృచ్ఛిక చలరాశి X యొక్క సంభావ్యత. X విస్తృతలను కనుక్కోండి.

ipe ts march-2025 solutions

సెక్షన్-ఎ

1. $(a + ib)^2 = x + iy$ అయిన $(x^2 + y^2)$ ను కనుగొనుము.

Sol: $(a + ib)^2 = x + iy \Rightarrow (a + ib)(a + ib) = x + iy \Rightarrow |a + ib| |a + ib| = |x + iy|$

$$\Rightarrow \sqrt{a^2 + b^2} \cdot \sqrt{a^2 + b^2} = \sqrt{x^2 + y^2} \Rightarrow a^2 + b^2 = \sqrt{x^2 + y^2}$$

ఇరువైపులా వర్గం చేయగా, $(a^2 + b^2)^2 = x^2 + y^2$

2. $\text{Arg } \bar{z}_1, \text{Arg } z_2$ లు $\pi/5, \pi/3$ అయిన $\text{Arg}(z_1) + \text{Arg}(z_2)$ ను కనుగొనుము.

Sol: దత్తాంశం నుండి $\text{Arg } \bar{z}_1 = \frac{\pi}{5} \Rightarrow \text{Arg } z_1 = -\frac{\pi}{5}$

$$\text{మరియు } \text{Arg } z_2 = \frac{\pi}{3} \quad \therefore \text{Arg}(z_1) + \text{Arg}(z_2) = -\frac{\pi}{5} + \frac{\pi}{3} = \frac{\pi}{3} - \frac{\pi}{5} = \frac{5\pi - 3\pi}{15} = \frac{2\pi}{15}$$

3. A, B, C లు త్రిభుజం యొక్క కోణాలు మరియు $x = \text{cis}A, y = \text{cis}B, z = \text{cis}C$ అయిన xyz విలువ కనుగొనుము

Sol: ΔABC లో $A + B + C = 180^\circ$.

$$\therefore xyz = \text{cis}A \cdot \text{cis}B \cdot \text{cis}C = \text{cis}(A + B + C) = \text{cis}180^\circ$$

$$= \cos 180^\circ + i \sin 180^\circ = -1 + i(0) = -1$$

4. x యొక్క ఏ విలువలకు $x^2 - 5x - 14$ ధనాత్మకమగును?

Sol: $x^2 - 5x - 14$ ను $ax^2 + bx + c$ తో పోల్చగా $a = 1, b = -5, c = -14$.

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-5)^2 - 4(1)(-14) = 25 + 56 = 81 > 0$$

ఇక్కడ, Δ ధనాత్మకం. \therefore మూలాలు వాస్తవం

$$x^2 - 5x - 14 = 0 \Rightarrow x^2 - 7x + 2x - 14 = 0 \Rightarrow x(x-7) + 2(x-7) = 0 \Rightarrow (x+2)(x-7) = 0 \Rightarrow x = -2 \text{ or } 7$$

అదే విధంగా, $a = 1 > 0$.

$\therefore x < \alpha$ లేదా $x > \beta$ అయిన 1, $x^2 - 5x - 14$ లకు సమాన గుర్తులుండును

$\Rightarrow x < -2$ లేదా $x > 7$ నకు $x^2 - 5x - 14$ ధనాత్మకం

5. $x^3 - 6x^2 + 7x + 3 = 0$ మూలాలు α, β, γ అయితే $\alpha\beta + \beta\gamma + \gamma\alpha$ మూలాలు కనుక్కోండి.

Sol: $4x^3 - 6x^2 + 7x + 3 = 0$ ను $a_0x^3 + a_1x^2 + a_2x + a_3 = 0$ తో పోల్చగా

$$a_0 = 4, a_1 = -6, a_2 = 7, a_3 = 3$$

$$\therefore \alpha\beta + \beta\gamma + \gamma\alpha = S_2 = a_2/a_0 = 7/4$$

6. $(n+1)P_5 : {}^n P_5 = 3 : 2$ అయిన n ను కనుగొనుము

Sol: దత్తాంశం నుండి $(n+1)P_5 : {}^n P_5 = 3 : 2$

$$\Rightarrow \frac{(n+1)P_5}{{}^n P_5} = \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow \frac{(n+1)\cancel{n(n-1)(n-2)(n-3)}}{n(n-1)\cancel{(n-2)(n-3)}(n-4)} = \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow 3(n-4) = 2(n+1)$$

$$\Rightarrow 3n - 12 = 2n + 2 \Rightarrow n = 14$$

7. "INTERMEDIATE" పదంలోని అక్షరాలను అమర్చడం ద్వారా వచ్చే ప్రస్తారాల సంఖ్య కనుగొనుము.

Sol: ఇచ్చిన పదం INTERMEDIATE లోని అక్షరాలు 12.

వీటిలో 3 'E' లు, 2 'I' లు, 2 'T' లు ఒకేరకం.

$$\therefore \text{కావలసిన ప్రస్తారాల సంఖ్య} = \frac{n!}{p!q!r!} = \frac{12!}{3!2!2!}$$

8. $(3 - 4x)^{3/4}$ పదానికి ద్వీపద విస్తరణలు చెల్లుబాటుయ్యేటట్లు n విలువ కంటే సమితి E ని కనుక్కోండి.

Sol: ఇచ్చిన సమీకరణం $(3 - 4x)^{3/4} = 3^{3/4} \left(1 - \frac{4x}{3}\right)^{3/4}$. ద్వీపద విస్తరణ వ్యవస్థితం కావాలంటే $\left|\frac{4x}{3}\right| < 1$,

$$\Rightarrow |x| < \frac{3}{4} \Rightarrow x \in \left(-\frac{3}{4}, \frac{3}{4}\right) \therefore E = \left(-\frac{3}{4}, \frac{3}{4}\right)$$

9. 6, 7, 10, 12, 13, 4, 12, 16 అనే దత్తాంశానికి మధ్యగతం నుంచి మధ్యమ విచలనాన్ని కనుక్కోండి.

Sol: ఇచ్చిన దత్తాంశం: 6, 7, 10, 12, 13, 4, 12, 16. దాని ఆరోహణ క్రమం: 4, 6, 7, 10, 12, 12, 13, 6

పరిశీలనల సంఖ్య $n = 8$ సరి

$$\therefore \text{దత్తాంశం మధ్యగతం} \Rightarrow M = \frac{10+12}{2} = 11$$

మధ్యగతం నుండి పరిశీలనల విచలనాలు:

$$11 - 4 = 7; 11 - 6 = 5; 11 - 7 = 4; 11 - 10 = 1;$$

$$11 - 12 = -1; 11 - 12 = -1; 11 - 13 = -2; 11 - 6 = 5$$

కావున విచలనాల పరమ మూల్యాలు: 7, 5, 4, 1, 1, 1, 2, 5

$$\therefore \text{మధ్యగతం నుంచి MD} = \frac{\sum |x_i - M|}{8}$$

$$= \frac{7+5+4+1+1+1+2+5}{8} = \frac{26}{8} = 3.25$$

10. యాదృచ్ఛికంగా ఎంపిక చేసిన ఒక వ్యక్తికి ఎడమచేతి వాటం (రాయడానికి సంబంధించి) ఉండే సంభావ్యత 0.1. పది (10) మంది వ్యక్తుల సముదాయంలో ఒకరికి ఎడమచేతి వాటం ఉండే సంభావ్యత ఎంత?

Sol: ఎడమ చేతి వాటం గల వ్యక్తిని ఎన్నుకొనే సంభావ్యత $p = 0.1 = 1/10$

$$\Rightarrow q = 1 - \frac{1}{10} = \frac{9}{10} \text{ . మరియు } n = 10 \quad \therefore n = 10, q = \frac{9}{10} \text{ మరియు } p = \frac{1}{10}$$

$P(X = r) = {}^n C_r q^{n-r} \cdot p^r$ అని మనకు తెలుసు

$$\Rightarrow P(X = 1) = {}^{10} C_1 \cdot \left(\frac{9}{10}\right)^{10-1} \cdot \left(\frac{1}{10}\right)^1 = 10 \cdot \left(\frac{9}{10}\right)^9 \cdot \left(\frac{1}{10}\right) = \left(\frac{9}{10}\right)^9$$

BABY BULLET-Q

సెక్షన్-బి

11. అక్షాంశ తలంలో $2 + i$, $4 + 3i$, $2 + 5i$, $3i$ అనే సంకీర్ణ సంఖ్యలు సూచించే బిందువులు ఒక చతురస్రమును ఏర్పర్చునని చూపుము.

Sol: ఇచ్చిన సంకీర్ణ సంఖ్యలను సూచించు బిందువులు

$$A(2, 1), B(4, 3), C(2, 5), D(0, 3)$$

$$AB = \sqrt{(2-4)^2 + (1-3)^2} = \sqrt{8};$$

$$BC = \sqrt{(4-2)^2 + (3-5)^2} = \sqrt{8}$$

$$CD = \sqrt{(2-0)^2 + (5-3)^2} = \sqrt{8};$$

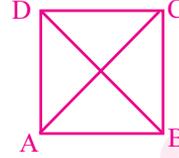
$$DA = \sqrt{(2-0)^2 + (1-3)^2} = \sqrt{8}$$

$$AC = \sqrt{(2-2)^2 + (1-5)^2} = \sqrt{16} = 4; \quad BD = \sqrt{(4-0)^2 + (3-3)^2} = \sqrt{16} = 4$$

కావున, AB, BC, CD, DA అనే నాలుగు భుజాలు సమానం.

AC, BD అనే రెండు కర్ణాలు సమానం.

\therefore A, B, C, D లు ఒక చతురస్రమును ఏర్పర్చును.

12. $\frac{x+2}{2x^2+3x+6}$ యొక్క వ్యాప్తిని కనుగొనుము

Sol: $y = \frac{x+2}{2x^2+3x+6} \Rightarrow y(2x^2+3x+6) = x+2$

$$\Rightarrow 2x^2y + 3xy + 6y - x - 2 = 0 \Rightarrow 2x^2y + x(3y-1) + 6y-2 = 0$$

$$\Rightarrow (2y)x^2 + (3y-1)x + (6y-2) = 0 \dots\dots\dots (1)$$

(1) x లో వర్గసమీకరణం మరియు దాని మూలాలు వాస్తవం.

$$\therefore \Delta = b^2 - 4ac \geq 0$$

$$\Rightarrow (3y-1)^2 - 4(2y)(6y-2) \geq 0 \Rightarrow (9y^2 - 6y + 1) - 48y^2 + 16y \geq 0$$

$$\Rightarrow -39y^2 + 10y + 1 \geq 0 \Rightarrow 39y^2 - 10y - 1 \leq 0$$

$$\Rightarrow 39y^2 - 13y + 3y - 1 \leq 0 \Rightarrow 13y(3y-1) + 1(3y-1) \leq 0$$

$$\Rightarrow (13y+1)(3y-1) \leq 0 \Rightarrow y \in \left[-\frac{1}{13}, \frac{1}{3}\right]$$

$$\therefore \text{వ్యాప్తి} = \left[-\frac{1}{13}, \frac{1}{3}\right]$$

13. 'PRISON' పదంలోని అక్షరాలతో ఏర్పడే 6 అక్షరాల పదాలన్నింటినీ నిఘంటువులోని క్రమంలో అమరిస్తే (పునరావృతం లేకుండా) ఆ క్రమంలో "PRISON" పదం యొక్క కోటిని కనుక్కోండి.

Sol: PRISON అనే పదములోని అక్షరాల నిఘంటువు యొక్క క్రమం

I, N, O, P, R, S

I తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య ----- = 5! = 120

N తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య ----- = 5! = 120

O తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య ----- = 5! = 120

P I తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య ----- = 4! = 24

P N తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య ----- = 4! = 24

P O తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య ----- = 4! = 24

PRIN తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య -- = 2! = 2

PRIO తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య -- = 2! = 2

PRISN తో మొదలయ్యే పదాల సంఖ్య - = 1! = 1

తర్వాత పదం PRISON = 1! = 1

∴ PRISON అనే పదం యొక్క కోటి = 3(120) + 3(24) + 2(2) + 1 + 1 = 360 + 72 + 4 + 1 + 1 = 438.

14. ఆరుగురు భారతీయులు, 5గురు అమెరికా దేశస్థుల నుంచి 5 గురు సభ్యులున్న కమిటీని, ఆ కమిటీలో భారతీయుల సంఖ్య పెద్దదిగా ఉండేలా ఎన్ని రకాలుగా ఎంచుకోవచ్చు?

Sol: ఆరుగురు భారతీయులు, 5 గురు అమెరికా దేశస్థుల నుంచి 5 గురు సభ్యులున్న కమిటీని, ఆ కమిటీలో భారతీయుల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉండేలా ఎంచుకునే విధానాలు:

భారతీయులు (6)	అమెరికన్లు(5)	ఎంచుకునే విధానాలు
5	0	${}^6C_5 \times {}^5C_0 = 6 \times 1 = 6$
4	1	${}^6C_4 \times {}^5C_1 = 15 \times 5 = 75$
3	2	${}^6C_3 \times {}^5C_2 = 20 \times 10 = 200$

$$\therefore {}^6C_4 = {}^6C_2 = \frac{6 \times 5}{2 \times 1} = 15$$

$${}^6C_3 = \frac{6 \times 5 \times 4}{3 \times 2 \times 1} = 20$$

$${}^5C_2 = \frac{5 \times 4}{2 \times 1} = 10$$

∴ మొత్తం విధానాల సంఖ్య = 6 + 75 + 200 = 281

15. $\frac{x^3}{(x-a)(x-b)(x-c)}$ ను పాక్షిక భిన్నాలుగా విడగొట్టండి.

Sol : $\frac{x^3}{(x-a)(x-b)(x-c)} = 1 + \frac{A}{x-a} + \frac{B}{x-b} + \frac{C}{x-c}$ ఇక్కడ, అవం తరగతి = హారం తరగతి

$$= \frac{(x-a)(x-b)(x-c) + A(x-b)(x-c) + B(x-a)(x-c) + C(x-a)(x-b)}{(x-a)(x-b)(x-c)}$$

$$\Rightarrow (x-a)(x-b)(x-c) + A(x-b)(x-c) + B(x-a)(x-c) + C(x-a)(x-b) = x^3 \dots (1)$$

$$x = a \text{ ను } (1) \text{ లో ప్రతిక్షేపించగా } 0 + A(a-b)(a-c) + 0 + 0 = a^3 \Rightarrow A = \frac{a^3}{(a-b)(a-c)}$$

$$\text{అదే విధంగా } x = b, x = c \text{ అను ప్రతిక్షేపించగా } B = \frac{b^3}{(b-a)(b-c)}, C = \frac{c^3}{(c-a)(c-b)}$$

$$\therefore \frac{x^3}{(x-a)(x-b)(x-c)} = 1 + \frac{a^3}{(a-b)(a-c)(x-a)} + \frac{b^3}{(b-c)(b-a)(x-b)} + \frac{c^3}{(c-a)(c-b)(x-c)}$$

16. ఒక గుర్రపుపందెంలో A, B, C అనే మూడు గుర్రాలు పోటీపడుతున్నాయి. వీటిలో A గెలిచే సంభావ్యత B గెలుపు సంభావ్యతకు రెట్టింపు, B గెలిచే సంభావ్యత C గెలుపు సంభావ్యతకు రెట్టింపు అయితే A, B, C ల గెలుపు సంభావ్యతలెంత?

Sol: A, B, C అనే గుర్రాలు పందెమును గెలిచే సంభావ్యతలు వరుసగా A, B, C అనుకొనుము.

$$\text{దత్తాంశమునుండి } P(A) = 2P(B) \text{ మరియు } P(B) = 2P(C)$$

$$\text{ఇప్పుడు, } P(A) = 2P(B) = 2[2P(C)] = 4P(C)$$

$$\text{కావున, } P(A \cup B \cup C) = P(A) + P(B) + P(C) \quad [\because A, B, C \text{ లు వియుక్త సమితులు}]$$

$$\Rightarrow P(S) = 4P(C) + 2P(C) + P(C) \quad [\because A, B, C \text{ లు మాత్రమే పందెంలో కలవు} \Rightarrow A \cup B \cup C = S]$$

$$\Rightarrow 1 = 7P(C) \Rightarrow P(C) = 1/7 \quad [\because P(S)=1]$$

$$\therefore P(A) = 4P(C) = 4 \times \frac{1}{7} = \frac{4}{7}; P(B) = 2P(C) = 2 \times \frac{1}{7} = \frac{2}{7} \quad \therefore P(A) = 4/7, P(B) = 2/7, P(C) = 1/7$$

17. 75% సందర్భాల్లో A అనే వ్యక్తి నిజం మాట్లాడతాడు, B అనే వ్యక్తి 80% సందర్భాల్లో నిజం మాట్లాడతాడు. ఒక సంఘటన గురించి వారు చెప్పే విషయం పరస్పరం విభేదించడానికి సంభావ్యత ఎంత?

Sol: A, B లు నిజం చెప్పే ఘటనలు వరుసగా A, B లు అనుకుందాం.

$$P(A) = \frac{75}{100} = \frac{3}{4}; P(B) = \frac{80}{100} = \frac{4}{5} \therefore P(\bar{A}) = 1 - P(A) = 1 - \frac{3}{4} = \frac{1}{4}; P(\bar{B}) = 1 - P(B) = 1 - \frac{4}{5} = \frac{1}{5}$$

$$A, B \text{ లు పరస్పరము విభేదించే ఘటన } E \text{ అనుకొనుము.} \Rightarrow P(E) = P[(A \cap \bar{B}) \cup (\bar{A} \cap B)] = P(A \cap \bar{B}) + P(\bar{A} \cap B)$$

$$= P(A)P(\bar{B}) + P(\bar{A})P(B) \quad [\because A, B \text{ లు స్వతంత్ర ఘటనలు}]$$

$$= \frac{3}{4} \cdot \frac{1}{5} + \frac{1}{4} \cdot \frac{4}{5} = \frac{7}{20}$$

సెక్షన్-సి

18. n ధన పూర్ణాంకం అయితే $(1+i)^{2n} + (1-i)^{2n} = 2^{n+1} \cos(n\pi/2)$ అని చూపండి.

Sol: మొదట $1+i$ మాప-ఆయామ రూపంను కనుగొందాం.

$$x + iy = 1 + i \Rightarrow x = 1, y = 1 \text{ అనుకొనుము}$$

$$\therefore r = \sqrt{x^2 + y^2} = \sqrt{1^2 + 1^2} = \sqrt{2};$$

$$\tan \theta = \frac{y}{x} = \frac{1}{1} = 1 = \tan \frac{\pi}{4} \Rightarrow \theta = \frac{\pi}{4}$$

$\therefore 1+i$ యొక్క మాప-ఆయామ రూపం

$$r(\cos \theta + i \sin \theta) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right)$$

$$\Rightarrow (1+i)^{2n} = \left(\sqrt{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right) \right)^{2n}$$

$$= (\sqrt{2})^{2n} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right)^{2n}$$

$$= 2^n \left(\cos(2n) \frac{\pi}{4} + i \sin(2n) \frac{\pi}{4} \right)$$

(డీమోయర్ సిద్ధాంతం నుండి)

$$= 2^n \left(\cos \frac{n\pi}{2} + i \sin \frac{n\pi}{2} \right) \dots (1)$$

అదే విధంగా,

$$(1-i)^{2n} = 2^n \left(\cos \frac{n\pi}{2} - i \sin \frac{n\pi}{2} \right) \dots (2)$$

(1) & (2) లను కలుపగా $(1+i)^{2n} + (1-i)^{2n}$

$$= 2^n \left(\left(\cos \frac{n\pi}{2} + i \sin \frac{n\pi}{2} \right) + \left(\cos \frac{n\pi}{2} - i \sin \frac{n\pi}{2} \right) \right)$$

$$= 2^n \left(2 \cos \frac{n\pi}{2} \right) = 2^{n+1} \cdot \cos \frac{n\pi}{2}$$

19. -3 తో మార్పు చెందిన $x^5 - 4x^4 + 3x^2 - 4x + 6 = 0$ సమీకరణం మూలాల విలువలు మూలాలుగా గల బహుపది సమీకరణాన్ని కనుక్కోండి.

Sol: కావలసిన సమీకరణం $f(x+3) = 0$

దీనిని హార్నర్ పద్ధతినుపయోగించి క్రింది విధంగా చేయవచ్చు.

3	1	-4	0	3	-4	6	
	0	3	-3	-9	-18	-66	
	1	-1	-3	-6	-22	-60	$\rightarrow a_5$
	0	3	6	9	9		
	1	2	3	3			$\rightarrow a_4$
	0	3	15	54			
	1	5	18				$\rightarrow a_3$
	0	3	24				
	1	8					$\rightarrow a_2$
	0	3					
	1						$\rightarrow a_1$
	0						
	1						$\rightarrow a_0$

\therefore కావలసిన సమీకరణం $a_0x^5 + a_1x^4 + a_2x^3 + a_3x^2 + a_4x + a_5 = 0$

$$\Rightarrow x^5 + 11x^4 + 42x^3 + 57x^2 - 13x - 60 = 0$$

20. $(1+x)^n$ ద్వీపద విస్తరణలో 4 వరుస పదాల గుణకాలు వరుసగా a_1, a_2, a_3, a_4 అయితే

$$\frac{a_1}{a_1 + a_2} + \frac{a_3}{a_3 + a_4} = \frac{2a_2}{a_2 + a_3} \text{ అని చూపండి.}$$

Sol : $(1+x)^n$ విస్తరణలో 4 వరుస పదాల గుణకాలు:

$$a_1 = {}^nC_r, \quad a_2 = {}^nC_{r+1}, \quad a_3 = {}^nC_{r+2}, \quad a_4 = {}^nC_{r+3}.$$

$$\text{L.H.S} = \frac{a_1}{a_1 + a_2} + \frac{a_3}{a_3 + a_4} = \frac{{}^nC_r}{{}^nC_r + {}^nC_{r+1}} + \frac{{}^nC_{r+2}}{{}^nC_{r+2} + {}^nC_{r+3}}$$

$$= \frac{{}^nC_r}{(n+1)C_{r+1}} + \frac{{}^nC_{r+2}}{(n+1)C_{r+3}} \quad \left(\because {}^nC_r + {}^nC_{r+1} = (n+1)C_{r+1} \right)$$

$$= \frac{{}^nC_r}{\left(\frac{n+1}{r+1}\right)C_r} + \frac{{}^nC_{r+2}}{\left(\frac{n+1}{r+3}\right)C_{r+2}} \quad \left(\because {}^nC_r = \binom{n}{r} C_{r-1} \right)$$

$$= \frac{r+1}{n+1} + \frac{r+3}{n+1} = \frac{r+1+r+3}{n+1} = \frac{2r+4}{n+1} = \frac{2(r+2)}{n+1} \dots\dots(1)$$

$$\text{R.H.S} = \frac{2a_2}{a_2 + a_3} = \frac{2({}^nC_{r+1})}{{}^nC_{r+1} + {}^nC_{r+2}} = \frac{2({}^nC_{r+1})}{(n+1)C_{r+2}} = \frac{2\cancel{{}^nC_{r+1}}}{\left(\frac{n+1}{r+2}\right)\cancel{{}^nC_{r+1}}} = \frac{2}{\frac{n+1}{r+2}} = \frac{2(r+2)}{n+1} \dots(2)$$

(1) & (2) ల నుండి L.H.S = R.H.S

21. $x = \frac{1.3}{3.6} + \frac{1.3.5}{3.6.9} + \frac{1.3.5.7}{3.6.9.12} + \dots$, అయిన $9x^2 + 24x = 11$ అని నిరూపించండి.

Sol: దత్తాంశం నుండి $x = \frac{1.3}{3.6} + \frac{1.3.5}{3.6.9} + \frac{1.3.5.7}{3.6.9.12} + \dots = \frac{1.3}{2!} \left(\frac{1}{3}\right)^2 + \frac{1.3.5}{3!} \left(\frac{1}{3}\right)^3 + \frac{1.3.5.7}{4!} \left(\frac{1}{3}\right)^4 + \dots$

ఇరువైపులా $1 + \frac{1}{3}$ ను కలుపగా $1 + \frac{1}{3} + x = 1 + \frac{1}{1!} \left(\frac{1}{3}\right) + \frac{1.3}{2!} \left(\frac{1}{3}\right)^2 + \frac{1.3.5}{3!} \left(\frac{1}{3}\right)^3 + \dots$

పై శ్రేణిని $1 + \frac{p}{1!} \left(\frac{y}{q}\right) + \frac{p(p+q)}{2!} \left(\frac{y}{q}\right)^2 + \dots = (1-y)^{-p/q}$ తో పోల్చగా

$$p=1, p+q=3 \Rightarrow 1+q=3 \Rightarrow q=2$$

$$\text{మరియు } \frac{y}{q} = \frac{1}{3} \Rightarrow y = \frac{q}{3} = \frac{2}{3}$$

$$\therefore 1 + \frac{1}{3} + x = (1-y)^{-p/q} = \left(1 - \frac{2}{3}\right)^{-1/2} = \left(\frac{1}{3}\right)^{-1/2} = (3)^{1/2} = \sqrt{3}$$

$$\Rightarrow \frac{4}{3} + x = \sqrt{3} \Rightarrow x = \sqrt{3} - \frac{4}{3} = \frac{3\sqrt{3} - 4}{3} \Rightarrow 3x = 3\sqrt{3} - 4 \Rightarrow 3x + 4 = 3\sqrt{3}$$

$$\Rightarrow (3x + 4)^2 = (3\sqrt{3})^2 \Rightarrow 9x^2 + 24x + 16 = 27 \Rightarrow 9x^2 + 24x = 11$$

22. క్రింది విభజనానికి మధ్యమం నుంచి మధ్యమ విచలనాన్ని కనుక్కోండి.

x_i	2	5	7	8	10	35
f_i	6	8	10	6	8	2

Sol: ఇచ్చిన దత్తాంశ పట్టిక నుంచి ఈ క్రింది పట్టికను నిర్మిద్దాం

x_i	f_i	$f_i x_i$	$ x_i - \bar{x} $	$f_i x_i - \bar{x} $
2	6	12	6	36
5	8	40	3	24
7	10	70	1	10
8	6	48	0	0
10	8	80	2	16
35	2	70	27	54
		40	320	140

$$\text{ఇక్కడ, } N = \sum f_i = 40; \sum f_i x_i = 320 \Rightarrow \text{అంకమధ్యమము } \bar{x} = \frac{\sum f_i x_i}{N} = \frac{320}{40} = 8$$

$$\text{మరియు } \sum f_i |x_i - \bar{x}| = 140$$

$$\therefore \text{అంకమధ్యమం నుంచి మధ్యమ విచలనం } M.D = \frac{\sum f_i |x_i - \bar{x}|}{N} = \frac{140}{40} = 3.5$$

23. I, II, III అంకెలను కలిగిన మూడు పెట్టెలలో క్రింది విధంగా బంతులు ఉన్నాయి.

	తెల్లనివి	నల్లనివి	ఎర్రనివి
I	1	2	3
II	2	1	1
III	4	5	3

ఒక పెట్టెను యాదృచ్ఛికంగా ఎంపిక చేసి, దాని నుంచి ఒక బంతిని తీశారు. అది ఎర్రనిది అయితే, అది పెట్టె II నుంచి తీయగల సంభావ్యతను కనుగొనుము.

Sol: బాక్సులు B_1, B_2, B_3 లను ఎంపిక చేసే ఘటనలను వరుసగా B_1, B_2, B_3 అనుకొందాం మరియు ఎర్రని బంతిని ఎంపిక చేసే ఘటన R అనుకొందాం.

$$\therefore P(B_1) = \frac{1}{3}, P(B_2) = \frac{1}{3}, P(B_3) = \frac{1}{3} \text{ మరియు } P\left(\frac{R}{B_1}\right) = \frac{3}{6} = \frac{1}{2}, P\left(\frac{R}{B_2}\right) = \frac{1}{4}, P\left(\frac{R}{B_3}\right) = \frac{3}{12} = \frac{1}{4}$$

కావున, బేయీ సిద్ధాంతం ప్రకారం కావలసిన సంభావ్యత

$$P\left(\frac{B_2}{R}\right) = \frac{P(B_2)P\left(\frac{R}{B_2}\right)}{P(B_1)P\left(\frac{R}{B_1}\right) + P(B_2)P\left(\frac{R}{B_2}\right) + P(B_3)P\left(\frac{R}{B_3}\right)} = \frac{\frac{1}{3} \times \frac{1}{4}}{\frac{1}{3}\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \frac{1}{4}\right)} = \frac{\frac{1}{4}}{\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4}} = \frac{\left(\frac{1}{4}\right)}{\left(\frac{4}{4}\right)} = \frac{1}{4}$$

24.

$X = x_i$	-3	-2	-1	0	1	2	3
$P(X = x_i)$	1/9	1/9	1/9	1/3	1/9	1/9	1/9

అనేది ఒక యాదృచ్ఛిక చలరాశి X యొక్క సంభావ్యత. X విస్తృతిలను కనుక్కోండి.

Sol: సగటు (μ) = $-3\left(\frac{1}{9}\right) - 2\left(\frac{1}{9}\right) - 1\left(\frac{1}{9}\right) + 0\left(\frac{1}{3}\right) + 1\left(\frac{1}{9}\right) + 2\left(\frac{1}{9}\right) + 3\left(\frac{1}{9}\right)$

$$= -\frac{3}{9} - \frac{2}{9} - \frac{1}{9} + 0 + \frac{1}{9} + \frac{2}{9} + \frac{3}{9} = 0 \Rightarrow \mu = 0$$

విస్తృతి (σ) = $(-3)^2\left(\frac{1}{9}\right) + (-2)^2\left(\frac{1}{9}\right) + (-1)^2\left(\frac{1}{9}\right) + (0)^2\left(\frac{1}{3}\right) + (1)^2\left(\frac{1}{9}\right) + (2)^2\left(\frac{1}{9}\right) + (3)^2\left(\frac{1}{9}\right) - \mu^2$

$$= \frac{9}{9} + \frac{4}{9} + \frac{1}{9} + 0 + \frac{1}{9} + \frac{4}{9} + \frac{9}{9} - 0 = \frac{28}{9}$$